

189. De zorgplicht van een verzekeringstussenpersoon in geval van verzwijging

MR. DR. C.J. DE JONG

Verzekeringstussenpersonen ontlenen hun bestaansrecht aan ongelijkheid. Zij hebben immers een kennisvoorsprong op hun klanten – zowel met betrekking tot het aanbod van verzekeringsproducten als de producten zelf. Kennisvoorsprong stelt hen in staat hun klanten te adviseren en te bemiddelen bij het tot stand brengen van een passende verzekering. Kennis-asymmetrie¹ heeft ook nadelige aspecten. Deze worden langs privaat- én publiekrechtelijke weg teruggebracht naar een aanvaardbaar niveau. Enerzijds bevatten de Wft en het BGfo zorgplichten die verzekeringstussenpersonen in acht moeten nemen jegens hun klanten. Anderzijds zien we de privaatrechtelijke zorgplicht van verzekeringstussenpersonen steeds concreter worden doordat open normen worden ingevuld in de jurisprudentie. In deze bijdrage ga ik in op de vraag óf en, zo ja, in hoeverre in het kader van de precontractuele mededelingsplicht van verzekeringnemers een privaatrechtelijke zorgplicht rust op hun verzekeringstussenpersoon.

Precontractuele mededelingsplicht verzekeringnemer

Voor het nemen van een acceptatiebeslissing is een verzekeraar afhankelijk van de hem door de kandidaat-verzekeringnemer verstrekte informatie. Enerzijds gaat het daarbij om informatie over het ter verzekering aangeboden risico. Anderzijds om informatie over de moraliteit van de kandidaat-verzekeringnemer en eventuele andere verzekeerden. Teneinde de verzekeraar in staat te stellen om een goede risico-inschatting te maken en op basis daarvan een acceptatiebeslissing te kunnen nemen en premie en voorwaarden te kunnen vaststellen, bevat artikel 7:928 lid 1 BW voor de verzekeringnemer een precontractuele mededelingsplicht.² Ingevolge artikel 7:928 lid 2 BW geldt voor

hem een ruimere mededelingsplicht indien er sprake is van een verzekering ten behoeve van hem bekende derden. Deze houdt in dat de verzekeringnemer – behalve als het gaat om een persoonsverzekering – mededeling moet doen van deze derden betreffende feiten die hij kent of behoort te kennen, en waarvan naar hij weet of behoort te begrijpen, de beslissing van de verzekeraar afhangt of kan afhangen.

De precontractuele mededelingsplicht richt zich tot de verzekeringnemer. Artikel 7:928 lid 1 BW verplicht hem om vóór het sluiten van een overeenkomst van verzekering de verzekeraar alle feiten mee te delen die hij kent of behoort te kennen, en waarvan, naar hij weet of behoort te begrijpen, de beslissing van de verzekeraar of, en zo ja, op welke voorwaarden, hij de verzekering zal willen sluiten, afhangt of kan afhangen. De mededelingsplicht van de verzekeringnemer gaat – zeker als het een ter beurse te sluiten verzekering betreft – vóór op de onderzoekplicht van de verzekeraar. De verzekeraar mag er in beginsel op vertrouwen dat een beursmakelaar weet welke gegevens voor de verzekeraar van belang zijn. Een beursmakelaar dient er dan ook voor te zorgen dat hij deze gegevens van zijn opdrachtgever verkrijgt en aan de verzekeraar meldt.³ ‘Verder geldt dat de verzekeraar er in beginsel op mag vertrouwen dat hij door de makelaar juist en volledig is

¹ Ook wel informatie-asymmetrie genoemd. Wouter Bos, de toenmalige Minister van Financiën, lichtte dit begrip als volgt toe: “Spaarders brengen hun geld naar de bank om het veilig weg te zetten. Er bestaat echter een informatie-asymmetrie tussen de klant en de bank. De spaarder wil graag dat de bank voorzichtig met zijn geld omspringt, maar de spaarder kan niet goed inschatten of de bank dat inderdaad doet. Het management van de bank kan andere belangen hebben, waardoor de bank relatief meer risico neemt dan de klant zou willen. Denk bijvoorbeeld aan concurrentie-overwegingen en groei-ambities van de bank of het beloningsbeleid van het management.” (*Kamerstukken II* 2008/09, 32 013, 1, p. 39).

² Onder het oude verzekeringsrecht was deze mededelingsplicht vastgelegd in artikel 251 K (het ‘verzwijgingsartikel’).

³ Aldus is de strekking van r.o. 3.23 van Gerechtshof Amsterdam 19 april 2016, ECLI:NL:GHAMS:2016:1541.

ingelicht. Als geen gebruik is gemaakt van een vragenlijst rust immers op de verzekeringnemer, bijstaan door een ter zake kundige assurantiemakelaar, de verplichting om – ook zonder dat daarnaar is gevraagd – mededeling te doen van de omstandigheden waarvan hij weet of behoort te begrijpen dat die voor de verzekeraar van belang kunnen zijn.⁴

De verzekeringstussenpersoon als opdrachtnemer

Titel 7:17 BW, waarin tien jaar geleden het nieuwe verzekeringsrecht werd vastgelegd, bevat geen zorgplichtbepalingen die de verzekeringstussenpersoon als geadresseerde hebben.⁵ Zo hem al een rol toekomt in het kader van de precontractuele mededelingsplicht van de verzekeringnemer, zal deze dus een andere grondslag moeten hebben. Het meest voor de hand liggend is om die grondslag te zoeken in de rechtsverhouding tussen de verzekeringstussenpersoon en zijn klant, de (potentiële) verzekeringnemer.

Waar verzekeringstussenpersonen voorheen optraden als handelsagent met een verzekeraar als principaal, wordt thans algemeen aangenomen dat zij werken als opdrachtnemer van hun klant.⁶ De klant in wiens opdracht een verzekeringstussenpersoon bemiddelt bij het tot stand brengen van een verzekering heeft verschillende hoedanigheden. In de rechtsverhouding met zijn verzekeringstussenpersoon is de klant diens opdrachtgever en in de rechtsverhouding met de verzekeraar met wie de overeenkomst van verzekering tot stand is gebracht is hij verzekeringnemer en doorgaans ook de tot uitkering gerechtigde (verzekerde).

Ingevolge artikel 7:401 BW dienen verzekeringstussenpersonen bij hun werkzaamheden de zorg van een goed opdrachtnemer in acht te nemen. Deze in algemene bewoordingen gestelde en algemeen geldende zorgplicht heeft het karakter van een open norm.

Twintig jaar geleden sprak de Hoge Raad zich voor het eerst uit over de invulling van het ‘goed opdrachtnemer’-criterium. Hij oordeelde dat het hof met ‘hetgeen van een redelijk bekwaam en redelijk handelend assurantietussenpersoon mocht worden verwacht’ de juiste maatstaf had gehanteerd. Daarmee sanctioneerde ons hoogste rechtscollege de door het hof toegepaste dubbele maatstaf. Daarin ziet het element ‘redelijk bekwaam’ op de kennis en kunde van de verzekeringstussenpersoon en het element ‘redelijk handelend’ op diens gedragingen.

In *Van Dam/Rabobank* overwoog de Hoge Raad dat het uitgangspunt dient te zijn dat het de taak van een verzekeringstussenpersoon is om te waken voor de belangen van de verzekeringnemers bij de tot zijn portefeuille behorende verzekeringen.⁷ Deze overweging is nog immer actueel. Zie daarvoor het arrest *Brals/Octant*, waarnaar veelal wordt

De precontractuele zorgplicht richt zich tot de verzekeringnemer.

verwezen in de jurisprudentie waarin de zorgplicht van de verzekeringstussenpersoon aan de orde is. In het arrest *Brals/Octant* overwoog de Hoge Raad:

“Een assurantietussenpersoon dient tegenover zijn opdrachtgever [cursivering CJJ] de zorg te betrachten die van een redelijk bekwaam en redelijk handelend beroepsgenoot mag worden verwacht. Het is zijn taak te waken voor de belangen van de verzekeringnemers bij de tot zijn portefeuille behorende verzekeringen. Tot deze taak behoort in beginsel ook dat - kort gezegd - de assurantietussenpersoon de verzekeringnemer tijdig opmerkzaam maakt op de gevolgen die hem bekend geworden feiten voor de dekking van de tot zijn portefeuille behorende verzekeringen kunnen hebben. Dit brengt mee dat hij erop toeziet dat door of namens de verzekeringnemer aan de verzekeraar tijdig alle mededelingen worden gedaan waarvan hij, als redelijk bekwaam en redelijk handelend assurantietussenpersoon, behoort te begrijpen dat die de verzekeraar ervan zullen (kunnen) weerhouden om, voorzover in deze zaak van belang, een beroep te doen op het vervallen van het recht op schadevergoeding wegens de niet-nakoming van de in de polisvoorwaarden opgenomen mededelingsplicht ter zake van risicoverzwarende omstandigheden.⁸ Daarbij gaat het om feiten en omstandigheden die aan de assurantietussenpersoon bekend zijn of die hem redelijkerwijs bekend behoorden te zijn. Bij dit laatste geldt dat indien de tussenpersoon met betrekking tot een hem bekende omstandigheid die mogelijk tot een beroep op risicoverzwarende aanleiding kan geven, niet over voldoende gegevens beschikt of niet ervan mag uitgaan dat de gegevens waarover hij beschikt nog volledig en juist zijn, hij daarnaar bij zijn cliënt dient te informeren.”⁹

In deze overweging komt tot uitdrukking, dat een verzekeringstussenpersoon niet meer optreedt als handelsagent met de verzekeraar als principaal maar als opdrachtnemer (in casu: van zijn klant) en voorts dat diens zorgplicht portefeuille-gerelateerd is. Dit laatste zou tot de conclusie kunnen leiden dat het waken voor de belangen van zijn klanten in de precontractuele fase – strikt genomen – niet tot de taak van de verzekeringstussenpersoon behoort, omdat er nog geen sprake is van een tot de portefeuille van de verzekeringstussenpersoon behorende verzekering.

4 Hof Amsterdam 19 april 2016, ECLI:NL:GHAMS:2016:1541, r.o. 3.26

5 Enkel in verband met het betalen van premie en uitkeringen wordt de tussenpersoon genoemd (art. 7:936 en art. 7:937 BW).

6 Voor een beschrijving van deze evolutie, zie: C.J. de Jong, *De verzekeringstussenpersoon en de gevolmachtigd agent* (diss. Heerlen), Zutphen: Uitgeverij Paris 2011, p. 107-109.

7 HR 9 januari 1998, ECLI:NL:HR:1998:ZC2537, r.o. 3.3, NJ 1998/586, m.nt. M.M. Mendel (*Van Dam/Rabobank*).

8 Hetzelfde dient te gelden voor de precontractuele mededelingsplicht ex artikel 7:928 lid 1 BW respectievelijk het intreden van de in artikel 7:929 BW en 7:930 BW genoemde gevolgen van het niet voldoen aan deze mededelingsplicht.

9 HR 10 januari 2003, ECLI:NL:HR:2003:AF0122, r.o. 3.4.1, NJ 2003/375, m.nt. M.M. Mendel (*Brals/Octant*).

In de lagere rechtspraak wordt de zorgplicht van de verzekeringstussenpersoon in een enkel geval niet uitsluitend gerelateerd aan de belangen van verzekeringnemers bij bestaande verzekeringen, maar tevens aan toekomstige verzekeringen. De gebruikte formuleringen zijn ‘elk belang dat de verzekeringnemer door tussenkomst van de tussenpersoon heeft verzekerd of kennelijk beoogt te

Op een verzekeringstussenpersoon rust een informatie-inwinverplichting.

verzekeren’¹⁰ of aan ‘de belangen van de verzekeringnemers bij de tot zijn portefeuille behorende verzekeringen en van degenen die via hem een verzekering aanvragen’¹¹. Overigens ligt het naar mijn mening meer voor de hand om de zorgplicht van een verzekeringstussenpersoon niet te relateren aan diens verzekeringsportefeuille, die zijn rechtsverhouding met verzekeraars weerspiegelt, maar aan de door hem met zijn klanten gesloten overeenkomsten van opdracht op grond waarvan hij hen adviseert ter zake van verzekeringen of voor wie hij bemiddelt bij het tot stand brengen van verzekeringen.¹²

In zijn arrest *Brals/Octant* herhaalt de Hoge Raad hetgeen hij reeds overwoog in zijn hierna aan te halen arrest van 11 december 1998: als een verzekeringstussenpersoon weet heeft of redelijkerwijs zou moeten hebben van een mogelijke verzwijging rust op hem een informatie-inwinverplichting en mag hij niet vertrouwen op de juistheid en volledigheid van de gegevens waarover hij beschikt.

Zorgplicht verzekeringstussenpersoon bij verzwijging

In een onder het oude verzekeringsrecht gewezen arrest ging het om de vraag of de verzekeringstussenpersoon de verzekeraar voldoende had geïnformeerd teneinde te voorkomen dat de verzekeraar later een beroep op het verzwijgingsartikel zou kunnen doen. De Hoge Raad overwoog:

“Weliswaar brengt de zorg die van een redelijk bekwame en redelijk handelende assurantietussenpersoon mag worden verwacht, mee dat hij aan de verzekeraar voldoende inlichtingen geeft om deze ervan te weerhouden naderhand een beroep op artikel 251 K. [thans artikel 7:928 BW, CJJ] te doen – waarbij het zich kan voordoen dat de tussenpersoon in deze zorg is tekortgeschoten, ook al heeft het beroep op artikel 251 K. uiteindelijk geen succes –, doch aan deze zorgplicht is voldaan wanneer aan de verzekeraar de inlichtingen zijn

verstrekt die een redelijk bekwaam en redelijk handelend assurantietussenpersoon voldoende mocht achten om te bereiken dat de verzekeraar met de relevante feiten bekend was of had behoren te zijn.”¹³

Verwijzend naar zijn eerdere overweging dat de zorg die van een redelijk bekwame en redelijk handelende verzekeringstussenpersoon mag worden verwacht met zich brengt dat hij aan de verzekeraar voldoende inlichtingen geeft om deze ervan te weerhouden een beroep te doen op artikel 251 K, introduceerde de Hoge Raad twee jaar later een informatie-inwinverplichting:

“Zulks brengt mee dat indien de tussenpersoon niet over voldoende gegevens beschikt of niet ervan mag uitgaan dat de gegevens waarover hij beschikt nog volledig en juist zijn, hij daarnaar bij zijn cliënt (de aspirant-verzekeringnemer) dient te informeren, ook wanneer het gaat om feiten betreffende een eventueel strafrechtelijk verleden, voorzover die feiten van belang zijn voor de beantwoording van vragen die de verzekeraar met betrekking tot het aangaan van de verzekering heeft gesteld. De assurantietussenpersoon dient daarbij ermee rekening te houden dat zijn cliënt niet spontaan zal overgaan tot vermelding van gegevens omtrent zijn strafrechtelijk verleden.”¹⁴

In een recent arrest van de Hoge Raad ging het om een zaak waarin de verzekeraar in het aanvraagformulier niet vroeg naar eerdere opzeggingen. Wél was daarin de gebruikelijke slotzin opgenomen. Deze luidt:

“Zijn er feiten te melden omtrent een eventueel strafrechtelijk verleden van u of van een andere belanghebbende bij een van deze verzekeringen, die in de laatste 8 jaren zijn voorgevallen, of andere feiten ten aanzien van zowel het te verzekeren risico als de belanghebbenden bij een van deze verzekeringen, die voor het beoordelen van de aanvraag van belang kunnen zijn? Zo ja, gaarne hier toelichten:(...)”

Verzekeringnemer had op het via een verzekeringstussenpersoon ingediende aanvraagformulier geen melding gemaakt van een eerder royement in verband met een frauduleuze claim, terwijl hij volgens de verzekeraar redelijkerwijs had kunnen weten dat dit gegeven voor hem van belang was om het ter verzekering aangeboden risico te kunnen beoordelen – zeker gezien de korte periode tussen het royement en de nieuwe aanvraag. Het hof oordeelde dat de verzekeraar terecht een beroep op verzwijging had gedaan, en derhalve niet gehouden was dekking te verlenen, en voorts dat de verzekeringstussenpersoon niet aansprakelijk was jegens zijn klant. De Hoge Raad vernietigde beide oordelen. De zorgplicht van een verzekeringstussenpersoon brengt een dóórvraagverplichting mee, aldus de Hoge Raad. Deze dóórvraagverplichting geldt ook, indien er geen specifieke vragen aan de eerdere opzegging zijn gewijd:

10 Rb. Roermond 27 april 2011, ECLI:NL:RBROE:2011:BQ3212, r.o. 4.2.3.

11 Rb. Midden-Nederland 3 februari 2016, ECLI:NL:RBMNE:2016:420, r.o. 2.4.] [cursivering CJJ.

12 Zie ook: C.J. de Jong, ‘De reikwijdte van de privaatrechtelijke zorgplicht van de verzekeringstussenpersoon’ in: Hendrikse & Rinkes (red.), *Knelpunten in het verzekeringsrecht*. Deel 3, Zutphen. Uitgeverij Paris 2012, p. 37; C.J. de Jong, ‘Aansprakelijkheid van de opvolgende verzekeringsstussenpersoon’, *TAV* 2015/22, p. 38; en C.J. de Jong, ‘De portefeuille van een verzekeringstussenpersoon’, *NTHR* 2016/4, p. 157-158.

13 HR 22 november 1996, ECLI:NL:HR:1996:ZC2205, r.o. 3.6, NJ 1997/718 m.nt. M.M. Mendel (*KHTC/Generale Bank*).

14 HR 11 december 1998, ECLI:NL:HR:1998:ZC2805, r.o. 3.3.2, NJ 1999/650.

“Deze zorg die de tussenpersoon met het oog op de belangen van zijn cliënt dient te betrachten, brengt ook mee dat deze, indien hij bekend is met een opzegging door een verzekeraar van een eerdere verzekeringsovereenkomst, zijn cliënt nader over de achtergrond van die opzegging dient te bevragen, ook indien de beoogde verzekeraar geen specifiek daarop gerichte vraag heeft gesteld. Aldus kan immers worden voorkomen dat de betrokkene later wordt geconfronteerd met een beroep op opzet tot misleiding bij het aangaan van de nieuwe verzekeringsovereenkomst.”¹⁵

De door de Hoge Raad geformuleerde dóórvraagverplichting kwam ook aan de orde in een uitspraak die Rechtbank Oost-Brabant enkele dagen later deed. In casu overwoog de rechtbank dat van de medewerker van een verzekeringstussenpersoon “had mogen worden verwacht dat hij bij [eiser] had doorgevraagd naar de exacte toedracht en betrokkenheid van [eiser]” en ook dat deze medewerker “zich nader had moeten laten informeren over de inhoud van de mededeling van [eiser].” De rechtbank overwoog voorts dat de betreffende medewerker niet zelf, zonder overleg met de verzekeraar, de afweging had mogen maken dat een bepaalde gebeurtenis in het kader van de mededelingsplicht voor de verzekeraar niet relevant zou zijn. Hier gold jegens de verzekeraar een mededelingsplicht: de medewerker “had de verzekeraar moeten informeren over hetgeen [eiser] naar voren had gebracht, opdat de verzekeraar had kunnen beslissen of zij onder die omstandigheden de verzekeringen met [eiser] wilde aangaan.”¹⁶

Uit deze jurisprudentie kan worden geconcludeerd, dat met betrekking tot zijn zorgplicht in geval zijn klant in strijd handelt met diens precontractuele mededelingsplicht steeds hogere eisen worden gesteld aan de verzekeringstussenpersoon. Waar het inmiddels tien jaar oude ‘nieuwe’ verzekeringsrecht de gevolgen die het niet voldoen door de kandidaat-verzekeringnemer aan zijn precontractuele mededelingsplicht in diens voordeel wijzigde, werden de aan de verzekeringstussenpersoon te stellen eisen juist strenger. De in zijn rechtsverhouding met zijn klant toepasselijke zorgvuldigheidsnorm bracht aanvankelijk enkel een informatie-inwinverplichting met zich, maar deze is uitgebreid met een dóórvraagverplichting. En onder omstandigheden geldt voor een verzekeringstussenpersoon bovendien een mededelingsplicht jegens de verzekeraar.

Is er sprake van een toerekenbare tekortkoming van de verzekeringstussenpersoon bij het uitoefenen van zijn bemiddelingsopdracht en de in dat verband op hem rustende zorgplicht dan worden de gevolgen daarvan in de verhouding tussen de verzekeraar en de verzekeringnemer in beginsel toegerekend aan laatstgenoemde in diens hoedanigheid van opdrachtgever van de wanpresterende verzekeringstussenpersoon. Overigens kan de klant aan wie de wanprestatie van diens verzekeringstussenpersoon wordt toegerekend deze verzekeringstussenpersoon – zijn

opdrachtnemer – in beginsel aanspreken voor de daardoor door hem geleden schade. Ingevolge artikel 6:74 lid 1 BW is de verzekeringstussenpersoon verplicht de schade te vergoeden die zijn opdrachtgever lijdt als gevolg van een toerekenbare tekortkoming zijnerzijds in de uitvoering van zijn bemiddelingsopdracht.

Derdenwerking/ Buitencontractuele zorgplicht

Naast het hiervoor genoemde geval, waarin sprake is van contractuele aansprakelijkheid, kan de schending van een zorgplicht onder omstandigheden ook resulteren in een aansprakelijkheid jegens een of meer derden met wie geen contractuele band bestaat. Het leerstuk van de derdenwerking¹⁷ van overeenkomsten geeft antwoord op de vraag in welk geval er sprake is van een buitencontractuele zorgplicht jegens een derde of – wat hier niet aan de orde is – de doorwerking van een contractueel beding in een met die overeenkomst samenhangende rechtsverhouding. In de literatuur en ook in de jurisprudentie wordt het in 2004 door de Hoge Raad gewezen Vleesmeesters/Alog-arrest als richtinggevend beschouwd.¹⁸

In geval van verzwijging door de verzekeringnemer kan schending door een verzekeringstussenpersoon van de jegens zijn opdrachtgever in acht te nemen zorgplicht een onrechtmatige daad (art. 6:162 lid 2 BW) opleveren jegens een verzekerde, niet zijnde de verzekeringnemer, of de verzekeraar bij wie een risico ter verzekering wordt aangeboden. Een verzekerde kan bijvoorbeeld schade lijden doordat de verzekeraar in geval van schade met een beroep op artikel 7:930 BW in het geheel geen uitkering doet of een verminderde uitkering. Hij kan ook schade lijden als gevolg van het feit dat de verzekeraar de verzekering overeenkomstig artikel 7:928 lid 1 of 2 BW opzegt en hij er niet in slaagt (tijdig) elders vervangende dekking te vinden. De verzekeraar lijdt schade wanneer hij als gevolg van een door een toerekenbare tekortkoming van de verzekerings-

De zorgplicht van een verzekeringstussenpersoon brengt een dóórvraagverplichting mee.

tussenpersoon niet ontdekte verzwijging overgaat tot het doen van een uitkering, waartoe hij niet zou zijn gehouden als hij van de ware stand van zaken op de hoogte zou zijn geweest.

De meeste uitspraken waarin de buitencontractuele zorgplicht van financiële ondernemingen aan de orde is hebben betrekking op banken. Er zijn echter ook enkele uitspraken waarbij de buitencontractuele zorgplicht van een verzekeringstussenpersoon centraal stond. In een

15 HR 26 februari 2016, ECLI:NL:HR:2016:336, r.o. 3.5.2.

16 Rb. Rotterdam 3 maart 2016, ECLI:NL:RBOBR:2016:3567, r.o. 4.3.

17 Voor een uitgebreide behandeling van dit leerstuk, zie: C.J. de Jong, ‘De zorgplicht van de verzekeringstussenpersoon bij collectieve verzekeringen’, *NTHR* 2015/4, p. 184-185.

18 HR 24 september 2004, ECLI:NL:HR:2004:AO9069, r.o. 3.4, *NJ* 2008/587 m.nt. C.E. du Perron (*Vleesmeesters/Alog*).

in 2013 door de Hoge Raad gewezen arrest en een vervolguitspraak van hof Arnhem-Leeuwarden ging het om de buitencontractuele aansprakelijkheid van een verzekeringstussenpersoon wegens het niet-naleven van de op hem rustende postcontractuele zorgplicht.¹⁹ Op 12 maart 2014 deed rechtbank Rotterdam uitspraak in een kwestie waarin een verzekeringstussenpersoon buiten medeweten

waarin sprake is van een buitencontractuele aansprakelijkheid van een verzekeringstussenpersoon wegens het schenden van zijn zorgplicht in een geval waarin de verzekeringnemer niet aan zijn precontractuele mededelingsplicht had voldaan. Dit neemt niet weg dat de theoretische mogelijkheid dat zich zo'n geval voordoet ongetwijfeld op enig moment ook daadwerkelijk zal manifesteren.

Een zorgplichtschending kan resulteren in een buitencontractuele aansprakelijkheid jegens een of meer derden.

van verzekeringnemers een beursmakelaar vraagt om ter beurze een vervangende verzekering te sluiten.²⁰ Rechtbank Oost-Brabant²¹ sprak zich uit over een zaak waarbij de verzekeringstussenpersoon die bemiddelde bij het sluiten van een collectieve arbeidsongeschiktheidsverzekering onder meer werd verweten dat hij de betrokken werknemers niet had gewezen op de niet onder de WIA gedekte risico's en de mogelijkheid om daar zelf een verzekering voor te sluiten. En in een recent arrest van hof Arnhem-Leeuwarden stond de vraag centraal of een verzekeringstussenpersoon (op eigen gezag) een aan de verzekeringnemer gelieerde vennootschap opdracht had gegeven om na een brand opruimingswerkzaamheden uit te voeren.²²

In de jurisprudentie heb ik (nog) geen uitspraak gevonden,

Aanbevelingen voor de praktijk

Als hij een contractuele of buitencontractuele zorgplicht schendt, kan een verzekeringstussenpersoon door zijn klant respectievelijk een derde – met wie deze klant een rechtsverhouding heeft die nauw samenhangt met de gesloten overeenkomst van opdracht, bijvoorbeeld een verzekerde of verzekeraar – voor de daardoor door hen geleden schade aansprakelijk worden gehouden. Het risico dat hij aansprakelijk wordt gehouden kan zich ook voordoen in geval zijn klant niet voldoet aan de op hem rustende precontractuele mededelingsplicht. De verzekeringstussenpersoon moet zich daarvan bewust zijn en erop toezien dat zijn klant alle vragen op het aanvraagformulier beantwoordt. Twijfelt hij aan de juistheid of volledigheid van de beantwoording dan zal hij daarop moeten wijzen en dóórvragen, zodat de verzekeraar de voor zijn acceptatiebeslissing benodigde informatie krijgt. Heeft de verzekeringstussenpersoon weet van alsnog verzwegen feiten dan zal hij daarvan aantekening moeten maken op het aanvraagformulier of dit aan de verzekeraar moeten melden in een begeleidend schrijven.

19 Hof Arnhem-Leeuwarden 18 maart 2014, ECLI:NL:GHARL:2014:2193 in vervolg op HR 20 maart 2013, ECLI:NL:HR:2013:BY6759, NJ 2013/188. Dit arrest wordt uitvoerig behandeld in: J. van der Burg, 'Zorgplicht financieel adviseur buiten een contractuele adviesrelatie', AV&S 2014/9.

20 Rb. Rotterdam 12 maart 2014, ECLI:NL:RBROT:2014:2862, r.o. 6.18. Deze uitspraak wordt uitvoerig behandeld in: C.J. de Jong, 'De placing broker, zijn rechtsverhoudingen, taken en zorgplicht', NTHR 2015/1, p. 11-13.

21 Rb. Oost-Brabant 15 oktober 2014, ECLI:NL:RBOBR:2014:6025. Deze uitspraak wordt uitvoerig behandeld in: C.J. de Jong, 'De zorgplicht van de verzekeringstussenpersoon bij collectieve verzekeringen', NTHR 2015/4, p. 177-190.

22 Hof Arnhem-Leeuwarden, 17 mei 2016, ECLI:NL:GHARL:2016:3809.

Over de auteur

Mr. dr. C.J. de Jong is werkzaam als onafhankelijk consultant en is als onderzoeker verbonden aan het Amsterdam Centre for Insurance Studies (ACIS). Hij is tevens redacteur van dit tijdschrift.